

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Concl. VIII. Ordinaria jurisdictio cessat cessante officio. Exerceri potest
extra proprium territorium. Non acquiritur ratione delicti, commissi in tali
loco.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

Colligitur ex illis verbis: *Cui prius se commisit*: nam ex illo relativo reciproco, se, constat, non esse sermonem de sola commissione facta Pastoribus Ecclesiae per divisionem jurisdictionum (quae dudum antea facta fuerat, ut patet ex Dionysio Papa in cap. Ecclesias 13. q. 1. superius à nobis relato: neque per hanc divisionem parochianus se committit Parocho, sed ab Ecclesia committitur) sed de commissione & subjectione illa, quae poenitens se actu subdit Sacerdoti, cum voluntate illi confitendi, & recipiendi poenitentiam, utique publicam pro peccatis publicis, prout tunc temporis moris erat. Atque illam impositam à priori Sacerdote, non vult Pontifex, ut secundus Sacerdos mutet, nisi propter ignorantiam prioris Sacerdotis, id est, nisi contineat manifestum errorem, cuius iudicium non ipsi poenitenti, sed alteri Confessori intelligitur esse commissum.

Unde ex vi illius textus non prohibetur Sacerdos audire Confessionem, prius alteri factam, sed ita audire, & iudicare de illa, ut mutet poenitentiam publicam, ab alio injunctam, nisi manifestum errorem in illa perspiciat, quod necessarium fuit ad conservandum rigorem disciplinae, ne alioquin singuli Confessarii ex timore, quod postea recurreretur ad alium, imponderent poenitentias minus dignas.

Sermo igitur est in illo textu non de duobus Sacerdotibus, uno proprio, & altero alieno, neque enim his terminis utitur Pontifex, sed de duobus Sacerdotibus publice expositis ab Episcopo, vel alio Superiore ad recipiendos poenitentes & taxandas poenitentias publicas, pro publicis delictis. Et quamvis liberum foret poenitenti huic vel illi se committere, tamen postquam huic se commississet, non erat liberum se committere alteri, nisi propter ignorantiam prioris.

Equidem non est verisimile, ante hanc Constitutionem solitos fuisse fideles confiteri sacramentaliter alieno Sacerdoti, relicto proprio, cum sit manifeste contra jus divinum; & tamen ait Pontifex: *Placuit, ut deinceps*; ergo quod hic prohibetur, prius erat licitum, scilicet adire alium Sacerdotem, in eadem Ecclesia jurisdictionem habentem, pro mutatione impositae poenitentiae, quod Pontifex deinceps noluit fieri, nisi propter ignorantiam prioris Sacerdotis.

Hæc videtur esse genuina explicatio illius textus; juxta quam (inquit Suarez supra n. 23.) per illam exceptionem: *Nisi pro ignorantia illius, cui poenitens prius confessus est*, nulla facultas conceditur ad eligendum Confessorem, qui jurisdictionem habeat in

poenitentem, propter solam ignorantiam proprii Parochi: & per sese est fere incredibile, hoc esse commissum jure communi omnibus poenitentibus doctis & indoctis, bene & male affectis erga suos Parochos: neque talis facultas videtur esse in usu in Ecclesia, vel unquam fuisse: & ideo fortasse Concilium Lateranense simpliciter & absque tali exceptione locutum est dicens (ut refertur cap. *Omni*. de Poenit. & Remiss.) *Si quis alieno Sacerdoti voluerit iuxta de causa, sua confiteri peccata, licentiam prius postulet, & obtineat à proprio Sacerdote: cum alter ipse illum non possit absolvere vel ligare.*

Quin immo, si solum in casu ignorantiae Parochi, quae Confessionem redderet nullam, daretur ibi facultas poenitenti eligendi Confessarium, esset fere inutilis illa decisio: vix enim unquam talis ignorantia in Parocho reperitur, aut certe difficillimum est, eam probare, ut tamen probari deberet, ad evadendam poenam impositam in eo textu: quare provisum solum fuisset necessitati poenitentis in casu quodam metaphisico.

Confirmatur; quia vel poenitens ille, cui providetur, est doctus, & potest supplere ignorantiam Parochi, adeoque non indiget alio Confessario; vel & ipse est ignorans, ac proinde nequit iudicare de ignorantia Parochi sufficienti ad hoc, ut propter illam possit sibi eligere alium Confessarium. Ad quid ergo illa facultas?

Quod ergo placuit Pontifici, hoc ipsum & tibi placeat, scilicet publicam poenitentiam, propter ignorantiam Sacerdotis, qui eam imposuit, posse mutari ab alio Sacerdote, quem poenitens elegerit, juxta superius dicta. Quia autem non solent amplius imponi poenitentiae publicae, de facto hoc jus cessavit, & ideo hic sit finis praesentis Conclusionis. Finis autem Sectionis erit

CONCLUSIO VIII.

Ordinaria jurisdictio cessat cessante officio. Exerceri potest extra proprium territorium. Non acquiritur ratione delicti, commissi in tali loco.

Hæc Conclusio quoad omnes suas partes est communis & verissima. Prima pars probatur argum. cap. 60. de Appell. *Cum cessante causa, cesset effectus*. Innoc. III. in Conc.

propter solam ignorantiam proprii Sacerdotis,

197. quia talis facultas esse fere inutilis.

198. Conceditur facultas morandi publicam poenitentiam illi Sacerdoti, quem poenitens elegerit,

199. Probatur 1. pars. Conclusus ex e 60. de Appell.

194. Probatio.

195. Quid in illo cap. prohibetur, ut mutet.

196. Illud quod prohibetur ante erat licitum.

In illo capite nulla conceditur facultas eligendi Confessorem, qui jurisdictionem accipiat

& cap. 26. de Jurejurando.

Conc. Gener. Later. cap. 36. Et cap. *Esse Christus*, 26. de jurejurando. ibi: *Quia cessante causa, cessat effectus*. Innoc. III. Abbati & Capitulo Castellionis.

Cessante fine inadæquato legis non cessat lex.

Intellige autem, cessante causâ adæquatâ; nam, ut communiter docetur in Tract. de Legibus, cessante fine inadæquato legis, non necessario tollitur obligatio, etiam si Legislator non fuisset legem laturus, nisi motus etiam ab isto fine. Ratio; quia finis inadæquatus permanens, potest esse sufficiens pro justitia legis; & quamvis non tulisset legem, nisi etiam motus ab hoc fine, qui cessat; hinc tamen solum sequitur, finem qui remanet, non fuisse adæquatum motivum legis: interim fuit motivum sufficiens; propter quod Legislator non conditionatè, sed absolute & simpliciter tulit legem, nisi aliud expressè constet de ipsius mente.

Officium est causa adæquata jurisdictionis.

Sic ergo impræsentiarum, cum officium sit causa adæquata jurisdictionis ordinariæ; definitur quippe (ut patet ex præambulo hujus Sectionis) quæ alligatur alicui muneri seu officio; liquet profectò; cessante illo officio, cui alligatur; & ipsam jurisdictionem, quæ alligatur; necessario cessare. Sin autem contingeret; unum & eundem Sacerdotem plura obtinere officia, per se seorsim sufficientia, seu habentia annexam jurisdictionem, estò cessaret unum ex illis, non idèo cessaret jurisdictionis ordinariæ, quia non cessat causa adæquata.

200. Objection.

Dices; dispensatio seu privilegium absolute concessum, cui ab initio justa causa suberat, eâ cessante, non definit valere: ergo consimiliter jurisdictionis ordinariæ, cui ab initio justa causa suberat, utputa officium, seu cura animarum, eâ cessante, non definit valere.

Antecedens probatur: quia cessante causâ; non cessat effectus perfectus & consummatus; sed effectus perfectus & consummatus dispensationis est relaxatio legis; ergo licet cesset causa dispensationis, non tamen propterea cessat relaxatio legis: Reg. 73. de Reg. Juris in 6. *Factum legitime retractari non debet, licet casus postea eveniat, à quo non potuit inchoari*. Et leg. 85. ff. eodem tit. *Non est novum, ut, que semel utiliter constituta sunt, durent, licet ille casus extiterit, à quo initium capere non poterunt*.

Reg. 73. de Reg. Jur. in 6.

Leg. 85. ff. eod.

Nonne sæpissimè ex causâ aliqua temporali, v. g. propter præclara gesta parentum, conceditur legitime perpetuum privilegium filiis, v. g. exemptio à tributis? Similiter austeritas alicujus Religionis frequenter fuit causa; quare Pontifex pro perpetuo concesserit privilegia. Ergo consimiliter licet hodie cesset officium, sine quo non poterat jurisdictionis ordinariæ capere initium, quid ni tamen sine illo officio perseveret jurisdictionis, semel concessa?

Respondet; quia jurisdictionis illa est accessorium officii: *Accessorium autem naturam sequi congruit principalis*. Reg. 42. de Reg. Juris in 6. quod non habet locum in dispensatione & aliis privilegiis perpetuis.

201. Solutio.

Quamquam etiam subinde privilegia cessent, cessante causâ, quando scilicet in calu particulari id exprimitur; prout fit in cap. *Abbate* 25. de Verb. signif. in fine: *Ita videlicet, ut tamdiu Monasterium ipsum hæc honoris debeat prærogativa gaudere, donec eisdem viguerit observantia regularis, ut idonee persone inveniantur in illo, qui possint in Abbatem assumi*.

Subinde cessant privilegia cessante causâ.

Cap. 25. de Verb. signif.

Quidquid ergo sit de dispensatione, & aliis privilegiis (nam Sanchez lib. 8. de Matrim. disp. 30. n. 14. putat probabilis, cessante omnino causâ finali dispensationis, etiam ejus valorem cessare, & idem docet de privilegiis, & probat utrumque tum ex jure, tum ex ratione) certum debet esse, & reverè est apud omnes; jurisdictionem ordinariam cessare, cessante officio, cui annexatur, ne alicuius infinitos propemodum habeamus ministros ordinarios hujus Sacramenti; cum Prælati Religionum sæpissimè defungantur suo officio, & novi substituantur, quod est contra bonum commune; utpotè repugnans manifestè Ecclesiasticæ Hierarchiæ, & pariens confusionem jurisdictionum.

Sanchez.

Cessante officio cessat jurisdictionis ordinariæ.

Itaque jurisdictionis ordinariæ non conceditur personæ; sicuti dispensatio vel aliud privilegium, sed ipsi officio; adeoque ad quemcumque transit officium, ad eundem transit jurisdictionis ordinariæ illi annexa. Noli ergo dubitare de veritate primæ partis Conclusionis, pro qua abundè sufficit praxis, & communis sensus Ecclesiæ.

que non conceditur personæ, sed ipsi officio.

Neque major est ratio dubitandi de veritate secundæ partis Conclusionis, quam similitè probat praxis & communis sensus Ecclesiæ. Ratio à priori; quia jurisdictionis sacramentalis non est localis, sed personalis; adeoque sequitur personam; ubicumque fuerit, cur ergo eam non possit exercere ubicumque fuerit? Siquidem Absolutio sacramentalis est actus jurisdictionis voluntariæ, quæ in solos subditos volentes exercetur, idque sine speciali solemnitate exteriori. Jam autem sola contentiosa jurisdictionis, quæ scilicet habet contradictorem; & inter contententes exercetur, redditurque in invitos; hæc, inquam, sola exerceri nequit à Judice extra proprium territorium, ne Judici alieni territorii injuriam inferat; cum opus sit externâ cognitione causæ, sedente Judice pro tribunali &c.

202. Probatur à Paris Concl.

Jurisdictio sacramentalis non est localis, sed personalis, estque voluntaria.

Colligitur ex leg. 2. ff. de Officio Proconsulis ibi: *Omnes Proconsules statim quam urbem egressi fuerint, habent jurisdictionem: sed non contentiosam; sed voluntariam; ut ecce manumitti* apud

l. 2. ff. de Offic. Proconsul.

apud eos possunt tam liberi, quam servi, & adoptiones fieri. Vide etiam Gloissam in cap. Novit. 7. de Officio Legati verb. Terminos, ubi sic ait: Videtur tamen quod possit absolvere aliquos, dum est extra Provinciam; quia ea, que spectant ad voluntariam jurisdictionem, exequitur extra Provinciam. Et ita communiter DD. in præfatum cap. teste Covarruvia l. 3. Variarum c. 20. nu. 8.

Tullius
voluntas
exercere
extra terri-
torium.
Covarruvia
203.
Occurrunt
objectioni.
c. 2. de Com-
m. in 6.

si est dif-
finitio
in Abolu-
tio exerceri
potest extra
territorium.
sed non
nisi in sub-
ditum.
c. 6. de Ma-
jor. obed.
l. 1. ff. de
jurisdic.

204.
Probat
jus Concl.

205.
Prælati
Religionis
absolvit
peccata sui
subditi in
saeculo conti-
nua.

versalem jurisdictionem, sed præcisè jurisdictionem respectivè in suos subditos; id est, Prælati ordinariæ suæ jurisdictione ipsi absolvi directe ab omnibus peccatis, sive in Religione, sive in sæculo commissis.

Quid miramur? Jurisdictio namque hæc, prout supra dixi, non tam localis est, quam personalis, utpote solum ordinata ad internam salutem & reconciliationem poenitentis tum Deo; adedque sequitur personam, non locum, in quo crimen committitur. At verò jurisdictio fori externi, seu iudicium externum, cum ordinetur ad externam gubernationem, & publicam punitionem, quæ fit ad aliorum exemplum, expedit planè, ut ibi exercetur, id est, ut ibi puniatur delictum, ubi committitur.

Quapropter, quoniam censuræ spectant ad forum externum, forte earum absolutio perenda est ab Episcopo vel alio Superiore loci, in quo crimen commissum fuit. Ita docet Antoninus 3. p. tit. 17. c. 4. ibi Quintus casus est ratione delicti, 6. q. 3. Placuit, quod Quidam dicunt esse verum tunc solum, quando propter hoc est excommunicatus; quia si esset excommunicatus à Prælate loci illius, propter illud peccatum: sicut consuevit fieri in furtis, & hujusmodi, quorum ignorantur actores, mittendus esset talis ad excommunicatorem, absolvendus ab eo. Hæc ille.

Idem docet Sylvester v. Confessor 1. q. 6. argum. cap. 1. de Raptoribus. sequentis tenoris: De illis autem, qui de loco ad locum iter faciunt, & ibi rapinas & depredationes peragunt: Placuit, ut ab illius loci Prælate excommunicentur: nec ante ex parochia illa exeant, quam digne, quæ perpetraverunt, emendent: quorum excommunicatio proprio Episcopo signifianda est, ne eos recipiat, antequam illuc redeant, ubi rapinam fecerint, & omnia plenè emendent. Ita Conc. Meldense c. 2.

Et verò nihil aliud probat cap. Placuit, quod allegat Antoninus. Placuit (inquit Conc. apud Compendium c. 3.) pro communi utilitate & instante necessitate, ut nullus Episcoporum graviter ferat, si ejus parochianum pro depredationis causa alter Episcopus excommunicaverit.

Hinc Gloissa in cap. Placuit. 16. q. 1. verb. Sepeliat. sed quid si parochianus alicuius deliquit in alterius Episcopatu vel territorio? Videtur quod confitebitur sacerdoti Parochia illius, in cuius territorio deliquit: quia ratione criminis factus est de foro suo. Item alia ratione, quia per Confessionem poenæ æternæ commutatur in poenam temporalem, sed poenam temporalem nunquam extraneus Iudex potest remittere. Dic, quod proprius Sacerdos est Iudex illius criminis quoad unam poenam: & ille ubi deliquit quoad aliam poenam. Quasi diceret, proprius Sacerdos est Iudex illius criminis quoad Absolutionem à culpa seu remissionem poenæ æternæ; & ille ubi deliquit quoad poenam temporalem fori externi.

206.
Forè abso-
lutio cen-
suræ peten-
da est à Su-
periore lom-
ci, in quo
crimen
commissum
fuit
Antoninus,
c. Placuit. 6.
q. 3.

Sylvester,
c. 1. de Ra-
pitoribus.

207.

Gloss in cap.
Placuit.

203.
Absolutio
sacramen-
talis non
competit
iudici loci,
in quo cri-
men com-
missum
fuit.

Porro impræsentiarum tantum quærimus de Absolutione à culpa in foro sacramentali, quam competere Iudici illius loci in quo crimen commissum fuit, nec jus positivum, nec ratio probat. Ideoque sine aliqua restrictione vel distinctione loci, dico generaliter cum Conc. Later. cap. *Omnis utriusque* 12.

de Pœnit & Remiss. omnia peccata esse confitenda proprio Sacerdoti, vel alieno de eius licentia. Hæc autem licentia potest esse particularis seu in casu particulari, vel etiam generalis pro omni casu, & solet appellari jurisdictione delegata, & qui illam habet, solet vocari minister delegatus, de quo instituitur

SECTIO SECVNDA.

De Ministro Delegato.

1.
Jurisdictio
fori sacra-
mentaliter est
delegabilis,
ex Florent.
& Trident.

Iurisdictionem hujus fori esse delegabilem, patet novissimè ex Conc. Florent. in Decreto Eugenii ibi: *Minister hujus sacramenti (Pœnitentiæ) est sacerdos habens auctoritatem a solventi vel ordinariam, vel ex commissione Superioris.* Et Conc. Trident. sess. 14. c. 7. ibi: *Persuasum semper in Ecclesia Dei fuit, & verissimum esse Synodus hæc confirmat, nullius momenti Absolutionem eam esse debere, quam sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet jurisdictionem.*

Que sit pro-
pria jurisdic-
tio subde-
legata.

Ubi jurisdictionem, quam nos vocamus delegatam, Conc. vocat, subdelegatam, eò quod subordinetur potestati ordinariæ; et si specialiter subdelegata dici soleat, quam communicat delegatus, habens potestatem subdelegandi, de qua in fine hujus Sectionis. Et verò licet Concilia tacerent, praxis tamen communis nimis altè clamaret.

Si autem à me quæritur, quis, cui possit delegare hanc jurisdictionem? Resp. citius & dico:

CONCLUSIO I.

Quilibet Ordinarius, cuilibet Sacerdoti, à se distincto, aliunde non impedito, validè pro suis subditis delegat jurisdictionem in hoc foro; invalidè sibi ipsi immediate, etiam in futurum, cum officio defungetur.

2.
Probat 1.
pars Concl.
ex c. 15. de
Offic. Iud.
ord.

Est communis. Probat 1. pars ex cap. *Inter cetera* 15. de Offic. Iud. ord. ibi: *Vnde precipimus tam in Cathedralibus, quam in aliis Conventualibus Ecclesiis, viros idoneos ordinari, quos Episcopi possint conductores & cooperatores habere, non solum in predicationis officio, verum etiam in audendis Confessionibus & pœnitentiis in-*

jungendis, ac ceteris, qua ad salutem pertinent animarum. Ita Innoc. III. in Conc. Gener. Later. c. 10. Et verò quis illos viros ordinaret, nisi Pontifex vel Episcopus?

Item cap. *Cum Episcopus* 7. de Offic. Ord. in 6. de Episcopo sic loquitur Bonif. VIII. *Cum Episcopus in tota sua diocesi jurisdictionem ordinariam noscatur habere, dubium non existit, quin in quolibet loco ipsius diocesis non exempto, per se vel per alium possit pro tribunali sedere: casus ad Ecclesiasticum forum spectantes audire: personas Ecclesiasticas (cum earum excessus exegerint) capere, ac carceri deponere; nec non cetera que ad ipsius spectant officium, liberè exercere; scilicet per se vel per alium; ergo per se, vel per alium audire Confessiones, cum hæc auditio spectet ad ipsius officium.*

Et universaliter Conc. Generale Later. sub Innoc. III. cap. 21. statuit, fideles posse confiteri alieno Sacerdoti de licentia proprii, cap. *Omnis utriusque* 12. de Pœnit. & Remiss. ibi: *Si quis autem alieno Sacerdoti voluerit iusta de causa, sua confiteri peccata, licentiam prius postulet, & obtineat à proprio Sacerdote &c.* Ergo quilibet proprius Sacerdos potest concedere licentiam confitendi alieno, per consequens ei delegare seu committere jurisdictionem absol-
vendi.

Accedat jus civile leg. 5. ff. de jurisd. *Majorum ita comparatum est, ut is denique jurisdic-
tionem mandare possit, qui eam suo jure, non alieno beneficio habet.* Cumque jus non distinguat, sed generaliter loquatur de eo, qui jurisdictionem habet suo jure; sequitur, quod omnes, qui jurisdictionem habent suo jure, possint eam alteri mandare, quoniam non est major ratio de uno, quam de alio.

Porro æqualis ratio de omnibus est: quia delegatio est unus ex propriis actibus jurisdictionis ordinariæ; siquidem non est cogendus Pastor semper per seipsum officium exequi, cum hoc moraliter sit impossibile; ergo oportuit, ut vices suas alteri posset delegare; committere, inquam, ea, quæ jurisdictionis existunt; argum. c. *Aqua*, 9. de Consec. Eccl.